

KÚRIA

Bfv.III.1.403/2013/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. évi április hó 7. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt V. M.-né és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a V. M. J. II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szegedi Járásbíróság 4.B.907/2010/37. számú ítéletét, illetőleg a Szegedi Törvényszék 4.Bf.471/2013/4. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szegedi Járásbíróság a 2013. január 28-án kihirdetett 4.B.907/2010/37. számú ítéletével bűnösnek mondta ki V. M. J. II. rendű terheltet társtettesként, folytatólagosan elkövetett készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban korábbi Btk. - 313/C. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés b) pont, (4) bekezdés b) pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. §). Ezért őt - halmazati büntetésül - 40 napi fizikai munkakörben végzendő közérdekű munkára ítélte.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Szegedi Törvényszék a 2013.

október 18-án meghozott 4.Bf.471/2013/4. számú végzésével az elsőfokú ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

Az eljárt bíróság az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta, jogi értékelése szerint a bűncselekmény eszköze hitelkártya volt, ami mögött nem a hitelkártya jogosultjának (a II. rendű terhelt édesanyjának) tulajdonát képező, hanem az e jogosult számára a pénzüintézet által rendelkezésre bocsátott pénzeszköz volt. Ehhez képest a II. rendű (és az I. rendű) terhelt magatartásának sértettje nem magánszemély, hanem a pénzüintézet.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntette kapcsán a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében.

Indokai szerint a II. rendű terhelt esetében büntethetőséget kizáró ok áll fenn a magánindítvány hiánya miatt. Álláspontja szerint az adott bűncselekmény sértettje a II. rendű terhelt édesanyja, károsultja pedig a pénzüintézet. A II. rendű terhelt édesanyja (ekként közeli hozzátartozó) viszont nem tett magánindítványt. Az indítvány kifejtette, hogy - egyezően a 2/2005. BJE számú jogegységi határozatban a lopásra vonatkozóan rögzítettekkel - azt kell sértettnek tekinteni, aki a dolgot ténylegesen birtokolta, akinek sérelmére az elkövetési magatartás megvalósult. Ehhez képest a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés esetén sem a pénzvagyon feletti tulajdonjog jogosultja, hanem a rendelkezési jog gyakorlója a sértett.

A Legfőbb Ügyészség BF.2597/2013/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

Álláspontja szerint az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a terheltek a pénzüintézetnek okoztak kárt, amivel ellentétes körülményre hivatkozik az indítvány. Mindemellet az indítvány szerinti, lopással vont párhuzam téves. Jelen ügyben ugyanis nem a hitelkártya birtokállapotának megváltozása, hanem a hitelkártya jogosulatlan felhasználása sérti a tulajdont. Hitelkártya esetében - szemben a folyószámlával - az adott pénz nem a hitelkártya birtokosának, hanem a pénzüintézetnek tulajdonában áll.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja alapján valóban felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor. Jelen ügyben azonban erről - az indítványban célzottakkal ellentétben - nincs szó.

Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt - irányadó tényállás szerinti - cselekménye alapján a bűnösségét megállapította, és a cselekmény minősítése is törvényes.

A korábbi Btk. 313/C. § (1) bekezdés b) pontja szerint, aki készpénz-helyettesítő fizetési eszközt jogosulatlanul felhasznál és ezzel kárt okoz, készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélést követ el. A cselekmény súlyosabban minősül a (2) bekezdés b) pontja szerint, ha a bűncselekményi értékhatárt meg nem haladó kárt okozó készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélést, a (4) bekezdés b) pontja szerint pedig még súlyosabban, ha a nagyobb kárt okozó készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélést követik el üzletszerűen.

A (9) bekezdés szerint a személyi vagyont károsító készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés miatt az elkövető csak magánindítványra büntethető, ha a sértett a hozzátartozója.

A korábbi Btk. 313/E. §-a szerint a 313/B-313/D. § alkalmazásában készpénz-helyettesítő fizetési eszköz a külön jogszabályban meghatározott készpénz-helyettesítő fizetési eszköz. Ekként (az elkövetéskori jogállapotnak megfelelően) a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 2. számú mellékletének I/5.1. pontja szerint: a csekk, az elektronikus pénzeszköz, az olyan dolog, amely az ügyfél számára lehetővé teszi, hogy a pénzügyi intézménnyel szemben fennálló valamely pénzkövetelésével rendelkezzen, illetőleg annak terhére készpénzt vegyen fel, vagy árukat, illetőleg szolgáltatások ellenértékét az eladónak vagy a szolgáltatónak kiegyenlítse. A melléklet I/5.2. pontja szerint elektronikus pénz: a készpénz átvétele, illetőleg számlapénz átutalása ellenében kibocsátott elektronikus pénzeszközön tárolt pénzérték, amelyet elektronikus fizetés céljából a kibocsátón kívül más is elfogad; az I/5.3. pont szerint elektronikus pénzeszköz: olyan készpénz-helyettesítő fizetési eszköz - így különösen értéktároló kártya, számítógép memória -, amely az elektronikus pénz tárolására szolgál, és amellyel az ügyfél közvetlenül végezhet fizetési műveleteket.

Kétségtelen, hogy a hitelkártya és bankkártya egyaránt készpénz-helyettesítő fizetési eszköz. Jogosulatlan felhasználása azonban különböző tulajdonú pénzt vesz célba. Hitelkártya esetében a kártya útján hozzáférhető pénz a hitelező pénzintézet tulajdonában áll, azzal a pénzintézet nem csupán számlavezetést, hanem hitelkihelyezést végez. Kétségtelen, hogy a hitel (kölcsön) átmegegy a kölcsönvevő tulajdonába, de csak akkor, ha azt a kölcsönvevő felvette, tehát birtokba vette.

Hitelkártya esetében a hitelviszony a hitelkártya jogosult általi

felhasználásával következik be. A hitelkártya használata nélkül a hitelkártya útján hozzáférhető és kártyahasználattal nem érintett pénz tulajdoni helyzete (és birtoka) sem változik. Következésképpen hitelkártya esetében a jogosulatlan felhasználó által célbavett (s a kártyahasználat útján elvett) pénz a pénzintézetnek nem csak tulajdonából, hanem a birtokából kerül ki. Ekként a pénzintézet nem csupán károsult, hanem sértett is.

Nyilvánvaló más a helyzet a folyószámlán vezetett pénzhez hozzáférést biztosító bankkártya esetében, aminek birtoklása egyben az adott, a bankkártyával célba vehető pénz birtoklását is jelenti. Ekként az ilyen kártya jogosulatlan felhasználója ilyenkor is a pénz birtokosának érdekét sérti, aki azonban már nem csupán a pénzintézet lehet.

Megjegyzi a Kúria, hogy ellentétes felfogás azt jelentené, hogy büntetőjogilag közömbös, s ekként a hitelező pénzintézet számára érvényesíthetetlen lenne azon pénz iránti igény, amely pénzt a hiteljogosult hozzátartozója jogellenesen felvesz, a jogosult pedig arra hivatkozik, hogy mindez akarata, vétkessége hiányában történt, viszont nem tesz magánindítványt.

Lényegében a hitelkártya természete adta különbség magyarázza, hogy - amint a Legfőbb Ügyészség is kifejtette - téves az indítványnak a lopásra (tehát a kizárólag birtoktörésben megnyilvánuló jogsértésre) vonatkozó párhuzama.

Ekként a Kúria a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján tartott tanácsülésen eljárva - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. április 7.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Metzinger Márton s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő

MV